

ŠUME I OZNAKE U NJIMA

ZNAKOVI PORED PUTA

BRANKO MEŠTRIĆ, Zagreb

Znaci koje ostavljamo iza sebe neće izbjeći sudbinu svega što je ljudsko: prolaznost i zaborav. Možda će ostati uopće nezapaženi? Možda ih niko neće razumjeti? Pa ipak, oni su potrebni, kao što je prirodno i potrebno da se mi ljudi jedan drugom saopćavamo i otkrivamo. (Ivo Andrić: Znakovi pored puta)

Izgleda da nam je to jedina nada - prolaznost i zaborav. Ali, bojim se, prije će nas spasiti navika i jednostavno ih nećemo primjećivati. Jer došli su brzo, ali bar sada izgleda da su došli da ostanu. Govorim o raznim »znakovima pored puta«, ne o onim prometnima, koji tamo moraju biti, a i nisu previše napasni, već o onima koji su smišljeni da bi bili primijećeni - kako o onima informativnima, turističkim, poučnim (!?), ali ponajprije o reklamama. Naravno, ustvrdit će neki da su i one potrebne, ali zaboga, zar stvarno moramo usred šume razmišljati o detergentima ili se svako toliko diviti portretima nekih nepoznatih ljudi koji bi, eto, vladali u naše ime? Ugledate li kraj ceste bačenu vreću smeća, ili na nekim dionicama grmlje okićeno plastičnim vrećicama, možda i cijeli manji priručni deponij - s pravom ćete se pobuniti - uostalom upustili ste se na put da biste se divili zelenilu krajolika, neponovljivom pogledu na more i otoke. Zagađenje! - zgrozit ćete se s pravom. U ovom članku htio bih vrisnuti isto to i o svemu spomenutom govoriti kao o zagađenju, o jednom vrlo specifičnom obliku zagađenja naših šuma i krajolika.

Krenimo najprije od lijepog - iz Gorskog kotara. Čim zađete na područje Delnica sigurno ćete uočiti vrlo specifične i originalne natpise, očito jednog autora. Zaista, moglo se označiti šumariju i drugačije, sasvim formalno i službeno, ali naši su Gorani vrlo dosljedno i s puno ukusa, primjereno okružju u kome žive, učinili upravo ovako.

No vratimo se u naše šume i natpise u njima. Općenito su poznati natpisi u šumama Šumarije Vrbovec s ekološkim porukama. Uglavnom su to kvalitetne i primjerene poruke, a svojom minimalističkom izvedbom na prirodnim materijalima, i nadasve porukom primjerenom mjestu - šumi - zapravo i nisu tema ovog članka. I konačno, u rubrici pozitivnih primjera ne bi bilo pravedno preskočiti napore šumarije koja je svojim djelovanjem najizloženija planinarskoj javnosti - Šumarije Zagreb na Medvednici. Iako ima i niz drugih primjera djelovanja, zadržimo se samo na »znakovima« koje susrećemo. Lijepo, primjereno i na svom mjestu.

A sada malo s druge strane. Osim poruke i obavijesti, zabrane (...bacanja smeća) i upozorenja (...na opasnost od požara) svakako nisu znakovi

koje volimo susretati. Iako nam i nisu drage njihove poruke, moraju li znakovi biti ružni? Isto se može reći ovako i onako. Ne znam tko je postavio žuti znak (a ni tko ga je ukrasio rupama sačmarice), ali je sasvim sigurno da se UŠP Ogulin potrudila oko drvene verzije, koja se ipak malo bolje uklapa u lijepe šume na Kapeli.

A druga »šaranja« po šumama? Čini se da opet pretjerujemo. Zaista su poneke šume išarane uzduž i poprijeko. I to počevši od šumara s njihovim uređivačkim, istraživačkim, projektantskim pa onda još i malo prije spominjanim obavijesnim oznakama. Pa kad se još tu dodaju razne lovačke oznake, a konačno i planinarske... Iako planinari znadu biti dosta napasni sa svojim markacijama, koje se protežu kilometrima i ima ih prema svakom brežuljku, mora im se priznati da su prilično uredni dok se drže nekih pravila. Ne želeći se ovdje upuštati u »pro et contra« rasprave, ne mogu

odoljeti da se ne zapitam treba li im zaista toliko markacija, moraju li putokazi biti tako vrišteće crveni usred krasnog zelenila. Pa onda, zatesivanje kore kod markiranja ili uređivanja staze »do žigov«, zabijanje čavala u drveće itd.

Nadam se da će planinari, svjesni stanovitih problema sa sustavom označavanja, doći do toga da markacije treba svesti na minimum i te kvalitetno održavati. Ovdje ću, pomalo u šali, samo reći da planinari nisu zapazili estetsku problematičnost kričavih crvenih putokaznih ploča, ali jesu puhovi u Gorskom kotaru, koji crvenu boju na svježoj jelovini smatraju poslasticom i uredno je izjedaju na Goranskom planinarskom putu.

Za kraj ostavljam veliku poslasticu: jumbo plakate. Taj marketinški užas okupirao je gradove i posve izmijenio vizure mnogih ulica, trgova, avenija. No nije zanemariv broj tih velikih tabli ni izvan naselja, na cestama, duboko u šumi. Ne možete se više voziti preko planine i uživati u šumskom zelenilu, a da idila ne bude prekinuta »važnom« porukom o novom automobilu, odličnom bankarskom proizvodu ili da »svaka ima svoj faktor« (na to i oglas za rublje Lisca se baš i ne žalim). O »simpatičnim« facama u vrijeme izbora zaista ne treba trošiti riječi.

Da bi stvar bila kompletnija, i sami su šumari nakrcali upravo šumske prostore svojim tablama, na kojima doduše povremeno izvjesje, hajdemo biti tolerantni pa uvažiti njihovo objašnjenje - važne poruke o opasnosti od požara, ali zar mi se to zaista mora reći dvadesetak puta na svakom skromnijem međugradskom putovanju? A kad nije protupožarna sezona, vrlo ažurno zamjenjuju ove poruke onima komercijalnim, za čije izlaganje se

vjerojatno može dići dobra marketinška para. Da su se bar sjetili primjera iz Šumarije Zagreb ili Ličko-senjske županije pa napravili drvene konstrukcije, a ne ružne zelene metalne, možda bi se bolje uklopile u sredinu. A i marketinški bi bile prepoznatljive.

No, sad smo tu gdje jesmo. Plakati su svuda oko nas. Baš kao što se samo oni s dobrim pamćenjem sjećaju kako je ulica ta i ta izgledala prije jumbo ere, tako možete zaboraviti na prekrasnu vizuru zelenila kapelskih šuma kad se iz Modruša otisnete prema čuvenom prijevoju od 888 m. Ako imate sreće, kao šaka u oko udarit će vas »samo« protupožarna poruka (možda ona estetskija s izgorjelim šibicama, umjesto ove socrealističke). Ako imate sreće, možda ćete u planinarenje krenuti s mislima na sve one silne »faktore koje one imaju« (svaka ima svoj!) umjesto na širok osmijeh čovjeka koji je siguran da će u vaše ime najbolje upravljati vašom zemljom. I to je demokracija. A sve to je još jednom put u bolju budućnost, komercijalizacija svega i svakoga. Da, sve je to zagađenje, estetsko zagađenje okoliša. Srećom, za razliku od nekih bivših putova u bolje budućnosti, ovo ipak nije bespovratno, pa nam se valja nadati. Možda ćemo dočekati doba da Andrić s početka teksta bude u pravu i možda će sva ta obavjesna čuda ostati nezapažena. Možda ih nitko neće razumjeti? Kažu da je za kraj bolja optimistička varijanta: možda će ih ipak netko razuman shvatiti i skloniti ih tamo gdje im je mjesto, a šumu ostaviti da uživa u svom nepomućenom zelenilu.

